

Vec C-422/19

**Zhrnutie návrhu na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 98 ods. 1
Rokovacieho poriadku Súdneho dvora**

Dátum podania:

31. máj 2019

Vnútroštátny súd:

Bundesverwaltungsgericht

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

27. marec 2019

**Žalobca, odvolateľ a navrhovateľ v konaní o opravnom prostriedku
„Revision“:**

KH

**Žalovaný, odporca v konaní o odvolaní a odporca v konaní o opravnom
prostriedku „Revision“:**

Hessischer Rundfunk

Predmet konania vo veci samej

Menová politika, Eurobankovky ako zákonné platidlo, Zaplatenie poplatku na rozhlasové a televízne vysielanie v hotovosti

Predmet a právny základ návrhu

Výklad práva Únie, článok 267 ZFEÚ

Prejudiciálne otázky

1. Bráni výlučná právomoc, ktorú má Únia podľa článku 2 ods. 1 v spojení s článkom 3 ods. 1 písm. c) ZFEÚ v oblasti menovej politiky vo vzťahu k tým členským štátom, ktorých menou je euro, právnemu aktu jedného z týchto členských štátov, ktorým sa stanovuje povinnosť verejných orgánov členského štátu prijať eurobankovky pri plnení peňažných povinností uložených verejnou mocou?

2. Obsahuje postavenie eurobankoviek ako zákonného platidla, stanovené v článku 128 ods. 1 tretej vete ZFEÚ, v článku 16 ods. 1 tretej vete protokolu (č. 4) o štatúte Európskeho systému centrálnych bánk a Európskej centrálnej banky, ako aj v článku 10 druhej vete nariadenia Rady (ES) č. 974/98 z 3. mája 1998 o zavedení eura, zákaz vzťahujúci sa na verejné orgány členského štátu odmietnuť plnenie peňažnej povinnosti uloženej verejnou mocou takýmito bankovkami, alebo ponecháva právo Únie priestor pre ustanovenia, ktoré vo vzťahu k určitým peňažným povinnostiam uloženým verejnou mocou vylučujú platbu v eurobankovkách?

3. V prípade kladnej odpovede na prvú otázku a zápornej odpovede na druhú otázku:

Možno uplatniť právny akt členského štátu, ktorého menou je euro, prijatý v oblasti výlučnej právomoci Únie týkajúci sa menovej politiky, pokiaľ a dovtedy, kým Únia nevykonala svoju výlučnú právomoc?

Uvedené predpisy práva Únie

Zmluva o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“), najmä články 2, 3 a 128

Protokol (č. 4) o štatúte Európskeho systému centrálnych bánk a Európskej centrálnej banky (ďalej len „štatút ESCB a ECB“), najmä článok 16

Nariadenie Rady (ES) č. 974/98 z 3. mája 1998 o zavedení eura (Ú. v. ES L 139, 1998, s. 1; Mim. vyd. 10/001, s. 111)

Odporúčanie Komisie 2010/191/EÚ z 22. marca 2010 o rozsahu a účinkoch eurobankoviek a euromincí ako zákonného platidla (Ú. v. EÚ L 83, 2010, s. 70)

Uvedené vnútroštátne predpisy

Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland (Základný zákon Spolkovej republiky Nemecko, ďalej len „GG“), najmä článok 31

Gesetz über die Deutsche Bundesbank (zákon o spolkovej banke Nemecka, ďalej len „BBankG“), najmä § 14

Bürgerliches Gesetzbuch (Občiansky zákonník, ďalej len „BGB“), najmä § 286 a § 293 až 295

Rundfunkbeitragsstaatsvertrag (štátna zmluva o poplatku za rozhlasové a televízne vysielanie, ďalej len „RBStV“), ktorú Land Hessen (Spolková krajina Hesensko, Nemecko) schválila zákonom z 23. augusta 2011, najmä § 2, 7, 9 a 10

Satzung des Hessischen Rundfunks über das Verfahren zur Leistung der Rundfunkbeiträge [štatút Hessischer Rundfunk (rozhlas a televízia Hesenska) o konaní týkajúcom sa poplatku za rozhlasové a televízne vysielanie, ďalej len „štatút o poplatku“], najmä § 10

Zhrnutie skutkového stavu a konania

- 1 Žalobca je držiteľom bytu, ktorý sa nachádza v pôsobnosti žalovaného, čiže verejnoprávneho krajinského vysielateľa. Podľa § 2 ods. 1 RBStV je teda povinný platiť žalovanému poplatok za rozhlasové a televízne vysielanie.
- 2 Žalobca navrhol, že poplatok za rozhlasové a televízne vysielanie zaplatí v hotovosti, čo však žalovaný s odkazom na § 10 ods. 2 svojho štatútu o poplatku odmietol. Podľa tohto predpisu možno poplatok za rozhlasové a televízne vysielanie zaplatiť iba bezhotovostne, a to inkasom, individuálnym prevodom alebo trvalým príkazom.
- 3 Žalovaný rozhodnutím z 1. septembra 2015 stanovil nedoplatky na poplatkoch za rozhlasové a televízne vysielanie za druhý kvartál 2015 vo výške 52,50 eura a poplatok z omeškania vo výške 8 eur. Žalovaný rozhodnutím o námietkach z 31. marca 2016 zamietol námietku žalobcu.
- 4 Žalobca podal žalobu a navrhol, aby súd zrušil obe vyššie uvedené rozhodnutia. Subsidiárne navrhol určenie toho, že poplatky za rozhlasové a televízne vysielanie má právo uhradiť žalovanému v hotovosti. Žaloba bola na prvom aj druhom stupni neúspešná.

- 5 Žalobca prostredníctvom svojho opravného prostriedku „Revision“ podaného na vnútroštátny súd naďalej trvá na svojom návrhu. Ako odôvodnenie uvádza, že tak § 14 ods. 1 druhá veta BBankG, ako aj článok 128 od. 1 tretia veta ZFEÚ stanovujú bezpodmienečnú a neobmedzenú povinnosť prijímať eurobankovky ako prostriedok na splatenie peňažných dlhov. Túto povinnosť možno obmedziť iba zmluvnou dohodou medzi stranami alebo na základe splnomocnenia v spolkovom zákone, resp. v práve Únie. Platí to aj vtedy, ak existujú dôvody praktickosti v rámci hromadných konaní, svedčiace v prospech vylúčenia hotovostnej platby.

Zhrnutie odôvodnenia návrhu

- 6 Výsledok právneho sporu závisí od rozhodnutia Súdneho dvora o výklade Zmlúv.

Posúdenie sporu podľa vnútroštátneho práva

- 7 Rozhodnutia žalovaného, ktorých zrušenie žalovaný žiada vo svojom hlavnom návrhu, sú podľa vnútroštátneho práva nezákonné.
- 8 Je pravda, že žalovaný bol ako držiteľ bytu podľa § 2 ods. 1 RBStV povinný platiť poplatok za rozhlasové a televízne vysielanie. Ako konštatoval Bundesverfassungsgericht (Spolkový ústavný súd, Nemecko) v rozsudku z 18. júla 2018, povinnosť platiť poplatok za rozhlasové a televízne vysielanie viazaná na byt existujúca v súkromnej sfére je v podstate zlučiteľná so základným zákonom. Poplatky žalobcu za sporné obdobie od 1. apríla 2015 do 30. júna 2015 boli podľa § 7 ods. 3 RBStV splatné v strede tohto obdobia, t. j. 15. mája 2015. Keďže splatnosť sa určuje podľa kalendára, upozornenie na vznik omeškania nebolo potrebné (pozri § 286 ods. 2 bod 1 BGB).
- 9 Žalovaný sa však v čase prijatia napadnutých rozhodnutí nachádzal v omeškaní prijatia (§ 293 BGB), ktoré vylučuje omeškanie dlžníka, keďže odmietol úhradu poplatkov za rozhlasové a televízne vysielanie v hotovosti, ktorú ponúkol žalobca.
- 10 Podľa § 14 ods. 1 druhej vety BBankG sú totiž eurobankovky „jediným neobmedzeným zákonným platidlom“. Vnútroštátny súd na základe systematického, historického a teleologického výkladu tohto ustanovenia dospel k záveru, že verejné orgány sú povinné prijať eurobankovky, ak sa tým má plniť povinnosť peňažnej platby stanovená verejnou mocou. Prípadné výnimky nemožno automaticky zakladať na dôvodoch praktickosti správy alebo šetrenia nákladov, ale vyžadujú splnomocnenie v spolkovom zákone.
- 11 V prejednávacom prípade však existuje iba splnomocnenie v práve spolkovej krajiny, keďže RBStV, na základe ktorej žalovaný prijal svoj štatút o poplatku, má účinky voči žalobcovi iba v dôsledku schvaľujúceho zákona spolkovej krajiny Hesensko.

- 12 Podľa článku 31 GG („Spolkové právo ruší krajinské právo“) je toto splnomocnenie v práve spolkovej krajiny neúčinné, pretože porušuje ustanovenie spolkového práva, a to § 14 ods. 1 druhú vetu BBankG.
- 13 Podľa vnútroštátneho súdu povinnosť prijať eurobankovky upravená v § 14 ods. 1 druhej vete BBankG platí aj vo vzťahu k tzv. hromadným konaniam ako je vyberanie poplatku za rozhlasové a televízne vysielanie. Nie sú známe dôkazy, ktoré by svedčili o tom, že možnosť zaplatiť poplatok za rozhlasové a televízne vysielanie v hotovosti, by mohla ohroziť pridelenie finančných prostriedkov rozhlasovým a televíznym vysielateľom, ktoré požaduje judikatúra Bundesverfassungsgericht (Spolkový ústavný súd). Podľa vnútroštátneho práva treba počítať s tým, že náklady spojené s prijatím hotovosti môžu prípadne zvýšiť poplatok za rozhlasové a televízne vysielanie, a tým zaťažiť aj tých platiteľov poplatku, ktorí nevyužijú možnosť hotovostnej platby.

O prvej prejudiciálnej otázke

- 14 Vnútroštátny súd sa pýta, či § 14 ods. 1 druhá veta BBankG je neuplatniteľný z toho dôvodu, že nie je v súlade s výlučnou právomocou Únie v oblasti menovej politiky.
- 15 Podľa článku 3 ods. 1 písm. c) ZFEÚ má Únia výlučnú právomoc v oblasti menovej politiky pre členské štáty, ktorých menou je euro. Podľa článku 2 ods. 1 ZFEÚ preto v tejto oblasti len Únia môže vykonávať legislatívnu činnosť a prijímať právne záväzné akty; členské štáty tak môžu urobiť len vtedy, ak ich na to splnomocní Únia alebo na vykonanie aktov Únie. Rozsah a spôsob vykonávania právomocí Únie vyplýva podľa článku 2 ods. 6 ZFEÚ z ustanovení zmlúv pre každú oblasť. V súvislosti s menovou politikou treba vychádzať predovšetkým z článku 127 a nasl. ZFEÚ.
- 16 Obsah pojmu menová politika, uvedeného článku 3 ods. 1 písm. c) ZFEÚ, a teda ani rozsah výlučnej právomoci Únie ešte nebol definitívne objasnený. Podľa judikatúry Súdneho dvora (pozri rozsudky z 27. novembra 2012, Pringle, C-370/12, EU:C:2012:756, bod 53 a nasl., zo 16. júna 2015, Gauweiler a i., C-62/14, EU:C:2015:400, bod 42 a nasl., a z 11. decembra 2018, Weiss a i., C-493/17, EU:C:2018:1000, bod 50 a nasl.) ZFEÚ neobsahuje presnú definíciu menovej politiky, ale zároveň stanovuje ciele menovej politiky a prostriedky, ktoré má Európsky systém centrálnych bánk (ESCB) k dispozícii na realizáciu tejto politiky. Podľa článku 127 ods. 1 ZFEÚ a článku 282 ods. 2 ZFEÚ hlavným cieľom menovej politiky Únie je udržanie cenovej stability. Prostriedkami udržania cenovej stability sú napríklad stanovenie základných úrokových sadzieb pre eurozónu, ako aj vydanie euromincí a eurobankoviek (rozsudok z 27. novembra 2012, Pringle, C-370/12, EU:C:2012:756, bod 96). Štatút ESCB a ECB ďalej v kapitole IV uvádza nástroje, ktoré môže ESCB využiť v rámci menovej politiky (rozsudky zo 16. júna 2015, Gauweiler a i., C-62/14, EU:C:2015:400, bod 45, a z 11. decembra 2018, Weiss a i., C-493/17, EU:C:2018:1000, bod 52). Súdny dvor napokon vysvetlil, že určité opatrenie

nemožno kvalifikovať ako opatrenie menovej politiky len na základe skutočnosti, že by mohlo mať nepriame účinky na stabilitu eura (rozsudky z 27. novembra 2012, Pringle, C-370/12, EU:C:2012:756, body 56 a 97, ako aj zo 16. júna 2015, Gauweiler a i., C-62/14, EU:C:2015:400, bod 52).

- 17 Vnútroštátny súd na základe tejto judikatúry nevie definitívne rozhodnúť, či výlučná právomoc Únie v oblasti menovej politiky zahŕňa aj právnu úpravu právnych následkov, ktoré sú – ako najmä ustanovenie o povinnosti verejných orgánov prijať eurobankovky – spojené s postavením eurobankoviek ako zákonného platidla, a či preto existuje blokačný účinok podľa článku 2 ods. 1 ZFEÚ vo vzťahu k legislatíve členských štátov. Je pravda, že uvedená povinnosť sa netýka cieľa udržať cenovú stabilitu a nevzniká ani priamy vzťah k prostriedkom uvedeným v primárnom práve na dosiahnutie týchto cieľov. Právo vydávať eurobankovky priznané Európskej centrálnej banke a národným centrálnym bankám v článku 128 ods. 1 ZFEÚ najmä nie je obmedzené alebo modifikované. Na druhej strane judikatúra Súdneho dvora dáva priestor na predpoklad, že aj tie ustanovenia, ktoré majú zabezpečiť akceptáciu eurobankoviek ako zákonného platidla, a tým fungovanie peňažného styku, treba zaradiť do oblasti menovej politiky. Zdá sa však, že nie je vylúčené, aby sa takýto právny akt, ako opatrenie potrebné na používanie eura ako jednotnej meny, mohol zakladať na článku 133 ZFEÚ, a preto aj v tejto súvislosti treba vychádzať z výlučnej právomoci Únie podľa článku 2 ods. 1 a 6 ZFEÚ.

O druhej prejudiciálnej otázke

- 18 Otázka, či z dôvodu výlučnej právomoci Únie v oblasti menovej politiky nemecký zákonodarca vôbec smel prijať ustanovenie, akým je § 14 ods. 1 druhá veta BBankG, nevzniká, ak už platné hmotné právo Únie obsahuje zákaz vo vzťahu k verejným orgánom členského štátu, aby odmietli plnenie povinnosti peňažnej platby, stanovenej verejnou mocou, eurobankovkami. Aj v tomto prípade by bol totiž § 10 ods. 2 štatútu o poplatku nezákonný z dôvodu porušenia práva vyššej právnej sily s tým následkom, že opravnému prostriedku „Revision“, ktorý podal žalobca, by bolo treba vyhovieť.
- 19 Podľa článku 128 ods. 1 tretej vety ZFEÚ, ako aj – doslovne – podľa článku 16 ods. 1 tretej vety štatútu ESCB a ECB bankovky vydané Európskou centrálnou bankou a národnými centrálnymi bankami sú jedinými bankovkami, ktoré majú v Únii výlučné postavenie zákonného platidla. Článok 10 druhá veta nariadenia č. 974/98 ďalej – na úrovni sekundárneho práva – stanovuje, že bez toho, aby bol dotknutý článok 15 tohto nariadenia, t. j. po ukončení prechodného obdobia, tieto bankovky označené v euro budú jediné bankovky, ktoré majú postavenie zákonného platidla vo všetkých týchto členských štátoch. Ako sa už konštatovalo v nemeckom práve, z pojmu zákonné platidlo nemožno automaticky odvodiť povinnosť prijať bankovky denominované v euro. Tento pojem nedefinujú ani relevantné normy ZFEÚ v rámci primárneho práva alebo štatút ESCB a ECB, ani nariadenie č. 974/98. Odôvodnenie 19 tohto nariadenia poukazuje iba na to, že obmedzenia možnosti hotovostnej platby sa podľa normotvorcu Únie nemusia

automaticky dotknúť postavenia eurovej hotovosti ako zákonného platidla. V tomto zmysle totiž obmedzenia platieb v bankovkách a minciach, zavedené členskými štátmi z dôvodov verejného poriadku, nie sú nezlučiteľné s postavením zákonného platidla eurobankoviek a euromincí za predpokladu, že existujú iné právne platobné prostriedky na vyrovnávanie peňažných pohľadávok.

- 20 Nejasné je však aj to, aký význam sa má v tejto súvislosti pripísať odporúčaniam 2010/191. Toto odporúčanie síce spresňuje pojem „zákonné platidlo“, najmä tým, že v bode 1 písm. a) je uvedené: „Príjemca povinnosti platby nemôže odmietnuť eurobankovky a euromince, okrem prípadu, ak sa strany dohodli na inom spôsobe platby“. Výnimky sú podľa bodov 2 a 3 odporúčania možné iba v maloobchodných transakciách „na základe opodstatnených dôvodov spojených so „zásadou konania v dobrej viere“. Odporúčania inštitúcií Únie však podľa článku 288 ods. 5 ZFEÚ nie sú záväzné. Legislatívna história odporúčania 2010/191 navyše napovedá tomu, že prijatiu formálneho právneho aktu sa malo práve vyhnúť, pretože existoval nesúlad názorov vo vzťahu k otázke, či Únii prináleží výlučná právomoc, ktorú zatiaľ ešte nevykonala, stanoviť všeobecnú definíciu zákonného platobného prostriedku a z toho vyplývajúcich účinkov, alebo či právomoc právnej regulácie majú v tejto súvislosti vnútroštátni zákonodarcovia.

O tretej prejudiciálnej otázke

- 21 Relevantnosť otázky uvedenej ako prvej v poradí na účely rozhodnutia, či nemecký zákonodarca vôbec smel prijať ustanovenie § 14 ods. 1 druhej vety BBankG z dôvodu výlučnej právomoci Únie v oblasti menovej politiky, treba odmietnuť aj vtedy, ak z platného hmotného práva Únie síce nemožno odvodiť povinnosť prijať eurobankovky pri plnení povinností peňažnej platby uložených verejnou mocou, vnútroštátne ustanovenie s takýmto obsahom však možno uplatniť, pokiaľ a dovtedy, kým Únia nevykonala svoju výlučnú právomoc.
- 22 Je pravda, že článok 2 ods. 1 ZFEÚ stanovuje, že členské štáty môžu vykonávať legislatívnu činnosť v oblasti, v ktorej Zmluvy prenesú na Úniu výlučnú právomoc, len vtedy, ak ich na to splnomocní Únia alebo na vykonanie aktov Únie. Judikatúra Súdneho dvora ďalej už dávno objasnila, že právo Únie má prednosť pred legislatívnymi aktmi členských štátov (pozri rozsudok z 15. júla 1964, Costa, 6/64, EU:C:1964:66, s. 1270). Aj to je jasné, že podľa zásady prednosti práva Únie majú ustanovenia Zmlúv a právne akty inštitúcií Únie s priamym účinkom vo vzťahu k vnútornému právu členských štátov za následok to, že už len samotným nadobudnutím účinnosti týchto aktov sa akékoľvek ustanovenie platného vnútroštátneho práva, ktoré je s nimi v rozpore, stáva automaticky neuplatniteľným, a bráni účinnému prijatiu nových vnútroštátnych legislatívnych aktov v rozsahu, v akom by boli v rozpore s právom Únie (pozri rozsudok z 9. marca 1978, Simmenthal, 106/77, EU:C:1978:49, body 17 a 18). Zásadné rozhodnutia Súdneho dvora týkajúce sa prednosti uplatnenia práva Únie sa však vzťahujú na také prípady, v ktorých hmotnoprávna norma primárneho alebo sekundárneho práva Únie bráni vnútroštátnemu právnomu aktu. Na základe existujúcej judikatúry nemožno s istotou určiť, či vnútroštátny právny akt

nemožno uplatniť už vtedy, ak v dôsledku neexistencie legislatívnej činnosti Únie vznikol iba porušením blokačného účinku výlučnej právomoci Únie.

PRACOVNÝ DOKUMENT